

Záznam ze schůze Výboru pro prevenci domácího násilí
konané dne 20. března 2009

Místo schůze: Praha, Strakova akademie, zasedací místnost č. 147 (od 9.30 do 12.15 hod.)

Přítomné členky a členové (zástupkyně a zástupci členek a členů s hlasovacím právem):

	Jméno	Organizace
1.	<i>Mgr. Klára Laurenčíková</i> místopředsedkyně výboru	MŠMT
2.	<i>Mgr. Jan Potměšil</i> místopředseda výboru	Svaz měst a obcí ČR
3.	<i>Mgr. Adriena Budínová</i>	Občanská poradna Nymburk
4.	<i>PhDr. Hana Frýdová</i>	MŠMT ČR
5.	<i>Mgr. Ondřej Hofmann</i>	MS ČR
6.	<i>Mgr. Barbora Holušová</i>	MV ČR
7.	<i>Mgr. Petr Hrubý</i>	KÚ Středočeského kraje
8.	<i>Mgr. Bronislava Jonitová</i>	MO ČR
9.	<i>Mgr. Helena Knoblochová</i>	Asociace podnikatelek a manažerek
10.	<i>Jindřiška Krpálková</i>	Arcidiecézní charita Praha
11.	<i>Zdena Prokopová</i>	ROSA, o. s.
12.	<i>Ing. Mgr. Ivana Spoustová</i>	proFem, o. p. s.
13.	<i>PhDr. Marie Šusterová</i>	Intervenční centrum Praha
14.	<i>MUDr. Iva Truellová</i>	MZ ČR

Omluveny/i:

	Jméno	Organizace
1.	<i>Mgr. Jitka Čechová</i>	Persefona o. s. Brno
2.	<i>Mgr. Jitka Gjuričová</i>	MV ČR
3.	<i>PhDr. Olga Hinková</i>	Psychocentrum – manželská a rodinná poradna kraje Vysočina
4.	<i>PhDr. Martin Jára</i>	LOM, o.s.
5.	<i>Mgr. Marie Lienau</i>	proFem o.p.s.
6.	<i>Mgr. Bronislava Marvánová Vargová</i>	Koordona – koalice organizací proti domácímu násilí
7.	<i>Ing. Hana Příleská</i>	KÚ Zlínského kraje
8.	<i>Mgr. Dagmar Úlehlová</i>	Spondeo o.p.s. (Krizové centrum pro děti, Intervenční centrum pro osoby ohrožené DN)
9.	<i>Ing. Martina Zelenková</i>	KÚ Pardubického kraje – SKP-CENTRUM, o.s.

Hosté:

	Jméno	Organizace
1.	<i>Mgr. Renata Letková</i>	MS ČR
2.	<i>Bc. Michal Uhl</i>	poradce ministra M. Kocába pro oblast rovných příležitostí žen a mužů

Sekretariát Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů:

Mgr. Renata Kábrtová, Mgr. Kateřina Pačtová, Ing. Vladimír Mašek

Z celkového počtu **23** členů a členek bylo přítomno **14** osob s hlasovacím právem, tj. výbor byl schopný se usnášet.

Program jednání:

1. Schválení programu (p. místopředseda/kyně)
2. Přivítání nových členů Výboru (p. místopředseda/kyně)
3. Aktuality (novelizace OSŘ a další) (p. místopředseda/kyně, Mgr. Renata Letková, ministerstvo spravedlnosti, legislativní odbor – odd. civilního procesu)
4. Problematika dětí jako svědků domácího násilí - možnosti změny zákonné úpravy (Mgr. Jan Potměšil)
5. Utajené azylové domy – otázka zákonného zakotvení (Zdena Prokopová, Rosa, o.s.)
6. Akční plán boje proti domácímu násilí - aktuální stav (Mgr. Klára Laurenčíková)
7. Různé – doporučení Výboru předsedovi Rady na jmenování předsedkyně/předsedy Výboru, plán práce na r. 2009

Průběh jednání:

Ad bod 1 – Zahájení, schválení navrženého programu

Jednání výboru zahájil J. Potměšil, uvítal přítomné a hosty na prvním jednání výboru v novém roce, a poté přednesl návrh programu jednání. Žádné změny programu nebyly navrženy. Program byl jednohlasně schválen.

Ad bod 2 – Přivítání nových členů Výboru

K. Laurenčíková informovala, že novými členy výboru jsou namísto Mgr. Jany Koupilové Ing. Martina Zelenková z SKP-CENTRA, o. p. s. Pardubice a za Ing. Elišku Královou Mgr. Petr Hrubý z Krajského úřadu Středočeského kraje. P. Hrubý se krátce představil – pracuje v odboru sociálních věcí jako koordinátor prevence kriminality a metodik služeb sociální prevence.

Ad bod 3 – Aktuality (novelizace OSŘ a další)

J. Potměšil uvedl, že Ministerstvo spravedlnosti připravilo *novelu občanského soudního řádu (OSŘ)*, jejímž smyslem je upřesnit ustanovení o předběžných opatřeních navazujících na vykazání, resp. vydávaných v případech domácího násilí. Novela je v současné době ve druhém čtení v PSP ČR a obsahuje mj. stanovení náležitostí návrhu předběžného opatření vydávaného v případě domácího násilí, rozšíření demonstrativního výčtu povinností, které lze uložit násilné osobě, a povinnost vykázané osoby uvést adresu pro doručování. Mgr. Letková doplnila, že novela OSŘ (sněmovní tisk 559) by měla být během dubna 2009 projednávána v ústavněprávním výboru PSP ČR, a že důležitou změnou kromě zmíněných je též možnost opakovaného výkonu rozhodnutí o vykazání. Násilná osoba může také dostat pokutu až do výše 100 tis. Kč, přičemž souběh opakovaného výkonu předběžného opatření a uložení pokuty je možný. Vykázaná osoba si bude moci ze společného obydlí odnést jen dokumenty osobní povahy. Předběžné opatření bude pravděpodobně možné použít na ochranu před stalkingem, ale o jeho uložení v konkrétním případě rozhodne vždy soud.

Ke skutečnosti, že do demonstrativního výčtu povinností, které lze předběžným opatřením uložit, nebyla zahrnuta povinnost zdržet se styku s dítětem, I. Spoustová uvedla, že soudy stále považují otcovská práva za silnější než blaho dítěte a v rámci plánu práce výboru

na rok 2009 by bylo dobré věnovat se povinnému vzdělávání soudců, příp. navázat kontakt s Justiční akademií. K. Laurenčíková doplnila, že v rámci národního akčního plánu boje proti domácímu násilí se navrhuje odpovídající legislativní úkoly pro ministerstvo spravedlnosti v tomto směru.

Dále J. Potměšil upozornil na *nový zákon č. 278/2008 Sb., o Policii ČR*, účinný od 1. 1. 2009, který obsahuje též novou úpravu vykázání: o vykázání se už nerozhoduje ve správním řízení, nýbrž jde pouze o „úkon“ policejní osoby. M. Šusterová zmínila, že Intervenční centrum Praha nyní na základě nového zákona registruje větší počet vykázání a menší obavy policistů z tohoto institutu. Zákon přináší též další podstatné novinky: nerozlišuje už mezi „vykázáním“ a „zákazem vstupu“ (sjednoceno na „vykázání“) a zkracuje lhůtu pro zaslání faxu do intervenčního centra ze 48 na 24 hodin od vstupu policie do společného obydlí. Násilná osoba může proti vykázání podat námitky; pokud je na jejich základě rozhodnuto o ukončení vykázání, informuje o tomto krajské policejní ředitelství ohroženou osobu. Podle § 45 písm. c) zákona se násilná osoba už od prvního dne vykázání musí zdržet navazování kontaktu s ohroženou osobou (dříve pouze v návrhu na předběžné opatření). Nově je též stanovena povinnost policie informovat ohroženou osobu o termínu, ve kterém si vykázaná osoba vyzvedne své věci. Pokud se vykázaná osoba nezdržuje v době úkonu doma, může informaci o vykázání získat na tel. č. 158.

J. Potměšil dále zmínil, že ani tento zákon nepamatuje na zákaz styku násilné osoby s dětmi. K tomu B. Holušová uvedla, že rozhodnutí o styku s dítětem by neměla provádět policie už při vykázání, ale spíše soud. I. Truellová navrhla, že možným řešením by bylo považovat dítě za „ohroženou osobu“. J. Krpálková podpořila myšlenku, aby o styku s dítětem rozhodovala policie už při vykázání, protože jen tak může být dítě okamžitě ochráněno před domácím násilím (orgány sociálně-právní ochrany dětí nemají pravomoc tuto ochranu okamžitě poskytnout). Z. Prokopová poukázala na usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. ledna 2008 o strategii EU o právech dítěte, které žádá členské státy, aby se na děti svědky domácího násilí pohlíželo jako na oběti trestného činu. M. Šusterová doplnila, že za dobu účinnosti vykázání označila policie v Praze jen ve třech případech za ohroženou osobu dítě, a že speciálně v Praze nemá policie k vykázání pozitivní přístup (je zde nejmenší počet vykázání na počet obyvatel; policie není vyškolená, má problém zejm. při prvním styku s ohroženou osobou). B. Holušová v reakci uvedla, že MV s policií spolupracuje a bude pro ni společně s Bílým kruhem bezpečí organizovat školení. K. Laurenčíková požádala, zda by výbor mohl dostávat informace o tom, jaké školení MV plánuje.

B. Holušová jako další aktualitu uvedla, že ministr vnitra předloží pro informaci vládě materiál s názvem „Informace o plnění opatření pro zavedení interdisciplinárních týmů spojujících zdravotní, sociální a policejní pomoc při odhalování a stíhání případů domácího násilí za rok 2008“, který obsahuje statistiky z oblasti domácího násilí a aktivity a plány do budoucna.

M. Šusterová zmínila, že od 1. 4. 2009 zahajuje Centrum sociálních služeb Praha pilotní *centrum a telefonní linku Viola*, které nabídne pomoc násilným/vykázaným osobám. Projekt bude po půl roce až roce vyhodnocen a o výsledku hodnocení dostane výbor zprávu. Informace o nové službě pro násilné osoby budou rozšířeny prostřednictvím tiskové konference, letáčků a na schůzce s interdisciplinárním týmem. Tel. číslo na linku Viola M. Šusterová dodá. I. Truellová doplnila, že školící program práce s násilnými osobami v současné době probíhá pro vězeňskou službu, program pro psychoterapeuty má bohužel problém s akreditací. K. Laurenčíková požádala o aktuální zprávu ohledně těchto programů pro příští jednání výboru. Podle J. Krpálkové výcvik pro práci s pachateli proběhl a bylo by dobré pozvat na některé příští jednání výboru např. PhDr. Netíka, který by o tomto výcviku mohl informovat. I. Truellová slíbila, že PhDr. Netíka na příští jednání pozve.

Na závěr k tomuto bodu programu J. Potměšil informoval, že na konferenci „Evropa přátelská dětem“ konané v rámci českého předsednictví v Radě EU ve dnech 6. a 7. 4. 2009 v Praze bude zahájena kampaň Stop násilí na dětech, do které by případně mohla být začleněna i otázka dětí – svědků domácího násilí. Na příštím zasedání výboru by o této kampani mohla více informací poskytnout paní MUDr. Eva Vaníčková, CSc., poradkyně ministra pro oblast lidských práv.

Ad bod 4 – Problematika dětí jako svědků domácího násilí - možnosti změny zákonné úpravy

J. Potměšil připomněl, že děti v roli svědků domácího násilí se často stávají obětí domácího násilí nebo trpí stejnými symptomy jako oběť, a že Výbor se proto už dříve shodl, že existují důvody pro omezení styku dítěte s násilným rodičem. Podle Z. Prokopové se v praxi stává, že dítě svědek domácího násilí opakuje to, co vidí u svého násilného rodiče. O. s. Rosa vydalo k problematice dětí svědků domácího násilí publikaci Dětská svědectví násilí, kterou může případným zájemcům poskytnout.

B. Holušová na základě dotazu K. Laurenčíkové uvedla, že ke konci roku 2008 byly na MV vyhlášeny dotační programy „Prevence domácího násilí s důrazem na práci s násilnými osobami“ a „Programy zaměřené na práci s dětmi jako svědky domácího násilí“. Všechny projekty byly velmi dobré, finančně však bylo podpořeno jen 8 z nich. Z důvodu omezených finančních prostředků by MV raději příště tento dotační program přenechalo MPSV (jedná se o sociální službu).

Následně J. Potměšil stručně uvedl obsah podkladových materiálů rozesílaných k tomuto bodu programu (doporučení rodinným osudům ve Velké Británii, stanovisko Evropského a sociálního výboru Děti jako nepřímé oběti domácího násilí, vzorový zákon USA o domácím násilí, který za prioritu považuje bezpečí oběti a dítěte). V zahraničním právu lze vysledovat dva přístupy – první přístup, zvláště v kontinentálním okruhu navazujícím na římskoprávní tradici, vychází z priority práv rodičů k dětem (právo na styk za jakýchkoliv okolností), kdy práva dítěte jsou obecně zohledněna jen v rámci pojmu blaha či zájmu dítěte. V některých zemích, např. ve Španělsku, je však na bezpečí oběti a dětí již kladen vyšší důraz. Druhý přístup (Velká Británie a zvláště pak USA) berou více jako prioritu bezpečí oběti a dítěte a práva rodičů k dětem nejsou výrazněji upřednostňována. Na rozdíl od zahraničně právních legislativ český zákon o rodině při úpravě styku s dítětem nepočítá s existencí násilí v rodině, do výčtu kritérií pro úpravu poměru rodičů k dětem by bylo možno tuto skutečnost zařadit, aby byl zákon instruktivnější. J. Potměšil se ještě pokusí zajistit španělskou a švédskou úpravu, které jsou v rámci Evropy považovány za progresivní.

Ad bod 5 – Utajené azylové domy – otázka zákonného zakotvení

Z. Prokopová informovala, že pracovní skupina k utajeným azylovým domům se prozatím nesešla. V současné době existují pouze tři specializované azylové domy pro oběti domácího násilí (Rosa, Acorus a Magdalenium). Jak už bylo několikrát zmíněno na předchozích jednáních výboru, oběti v utajeném domě jsou často nuceny ke styku s násilnou osobou a občas tak dochází k odtajnění azylového domu. V zákoně o sociálních službách by proto měla být upravena zvláštní služba *utajený azylový dům pro oběti domácího násilí* a přijaty standardy poskytování této služby. J. Krpálková projevila zájem o účast na setkání pracovní skupiny. K. Laurenčíková připomněla historii podnětu výboru k utajeným azylovým domům ze dne 20. června 2008 a navrhla, aby nový podnět v této věci byl v rámci pracovní skupiny detailněji propracován a poté zaslán MPSV. Na jednání výboru by v budoucnu za účelem diskuse nad připraveným podnětem mohl být přizván i zástupce odboru sociálních služeb MPSV.

Ad bod 6 – Akční plán boje proti domácímu násilí - aktuální stav

K. Laurenčíková informovala, že akční plán boje proti domácímu násilí zatím existuje v pracovní verzi, je třeba dopracovat zejm. část týkající se legislativy (proto by uvítala na dalším setkání pracovní skupiny k akčnímu plánu účast někoho z Ministerstva spravedlnosti nebo jiného odborníka na legislativu). Akční plán by měl upravovat též systém kontroly plnění. Případné návrhy na doplnění akčního plánu (rozeslanému elektronicky spolu s programem před jednáním výboru) mohou členové výboru posílat emailem K. Laurenčíkové nebo J. Potměšilovi.

Ad bod 7 – Různé

K. Laurenčíková informovala, že předsedkyně výboru B. Marvánová Vargová by se chtěla z důvodu mateřské dovolené vzdát funkce předsedkyně, ráda by však nadále zůstala členkou výboru. Výbor za této situace může doporučit předsedovi Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů M. Kocábovi nového předsedu/předsedkyni.

Výbor v této souvislosti schválil následující doporučení:

Výbor pro prevenci domácího násilí bere na vědomí rozhodnutí současné předsedkyně B. Marvánové Vargové vzdát se funkce předsedkyně Výboru a doporučuje předsedovi Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů odvolat jmenovanou z funkce předsedkyně a jmenovat do této funkce paní Jindřišku Krpálkovou.

(hlasování 13 – 0 – 1)

Jednání bylo ukončeno ve 12. 15 hodin.

Termíny dalších jednání (vždy na Úřadu vlády):

Pracovní skupina pro utajené azylové domy: **úterý 21. 4. 2009 v 15.30 h.**

Pracovní skupina pro národní akční plán a rekodifikaci trestního práva procesního: **čtvrtek 30. 4. 2009 v 15. 30 h.**

Výbor pro prevenci domácího násilí: **pátek 15. 5. 2009 v 9.30 h.**

Schválil/a:

Mgr. Klára Laurenčíková, Mgr. Jan Potměšil, místopředsedové výboru

Zapsala: Mgr. Kateřina Pacltová, sekretariát Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů.